

Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás
EFOP-1.3.1-15-2016-00001

Kapcsolattartó: Taizs Gergő

Elérhetőségei: taizsgergo@tbmuzeum.hu

Skansen Nap

Esettanulmány

Szerző(k): Gucsi – Véghné Dobos Éva

Elérhetőségei: dobos.eva@sznm.hu

Elkészítés dátuma: 2017.10.30.

1. Bevezető

Az esettanulmány összefoglalása: a program / jó gyakorlat célja, tartalma

A Skanzen Nap a „75 éves Tatabánya Jó szerencsét!” Emlékévéhez kapcsolódva és azt erősítve egy egész napos, nyári lebonyolítású, bányászati tematikájú rendezvény volt, amelynek a Tatabányai Múzeum Bányászati és Ipari Skanzenje adott otthont, mint a bányász hagyományok őrzésének kiemelkedő helyszíne. A program kidolgozói a Tatabányai Múzeummal és az OMBKE Tatabányai Helyi Szervezetével együttműködve, olyan szakmailag helytálló, de ugyanakkor közönségszórakoztató programot hívtak életre, amely szellemi és fizikai interaktivitásával megélhetővé tette a város múltjának ezt a fontos részét.

A bemutatott eset/projekt/jó gyakorlat rövid összefoglalása a megvalósulási helyszínen, valamint az időbeliség bemutatásával:

A szervezők a Skanzen Napot a Tatabányai Múzeum kiállító helyére, a Bányászati és Ipari Skanzenbe álmodták meg. A skanzen területén nagy szabadtér van, jók az adottságai abból a szempontból is, hogy a hatalmas zöld terület mellett, több programhelyszínre vannak alkalmas épületei. A hely ismert a tatabányaiak és a környékbeliek számára.

A program időpontja június 3-a volt. Az időpont választás oka, hogy ekkor még nincs vége az iskolának, a családok a városban vannak. Az idő alkalmas szabadtéri rendezvények megtartására.

Miért jelentős? Miért lehet/hasznos esettanulmányban összefoglalni?

A program példát ad arra, hogyan lehet a tudományos feltárások, kutatások esetenként szárazon megfogalmazott eredményeit a közép- és fiatal korosztály számára is befogadhatóvá tenni: játékos, élményszerű formában, a nemformális és informális tanulás eszközeit is felhasználva.

3. Az eset/projekt/tevékenység bemutatása

Háttér:

Az alaphelyzet bemutatása

Tatabánya várossá nyilvánításának 75. évfordulója alkalmából egy egész éves programsorozattal, számtalan projekttel készült. A „Jó szerencsét!” névre keresztelt emlékév kiváló háttérrel, alkalmat és módot adott a Skanzen Nap megszervezésére.

A rendezvény két megálmodójának és megvalósítójának koncepciója szerint, a tudományosság fontos, de ezzel csak egy réteget lehet megszólítani. Azt tűzték ki feladatuk, hogy ezeket az eredményeket, a város bányász múltját, hagyományait megismertetik, közelebb viszik az itt élőkhez, és a környékbeli érdeklődőkhöz, ezzel erősítik a helyiek településhez és egymáshoz való kötődését.

A családoknak, baráti társaságoknak szánt vetélkedő versenyszámai, próbatételei mind a bányászat témaköréből valók. Az életszituációkba helyezett játékosok egy igazi közösségi élményen keresztül ismerhetik meg a bányászok egykori munkás- és magánéletét, szabadidős tevékenységeit, szokásait, de rajtuk keresztül a szurkolók, nézők, családtagok is gazdagabbak lehetnek a meglevenedő, életre keltett bányász múlt ismeretanyagával.

Az esetet/projektet/tevékenységet/ megvalósító szervezet/intézmény/személy rövid bemutatása olyan összefüggésben, miért alkalmas a megvalósításra

A Tatabányai Múzeum 2013-ban újrafogalmazott küldetéstudatában a bányász hagyományok feltárása, ápolása és átadása előkelő helyet foglal el. A tudományos feltárómunka egyik szereplője *Kiss Vendel*, a múzeum igazgató-helyettese, aki történészként és természettudományos munkatársként biztosította a vetélkedő versenyszámainak szakmai háttérét.

Taizs Gergő marketinges és művelődésszervező, a program kivitelezéséhez kapcsolódó feladatokat vállalta fel.

Így a múzeum Bányászati és Ipari Skanzenje kiváló helyszíne, a felkészült és nyitott munkatársi gárda, a két főszervező felkészültsége, és a múzeum szakmai háttere mind- mind együtt biztosították az a program megvalósításának alkalmasságát.

Célok:

Az alaphelyzet, vagy problémák összefüggésében a Jó gyakorlat céljainak ismertetése leíró és/vagy felsorolás jelleggel

A Skanzen Nap célja volt, hogy a Jó szerencsét! Emlékévhez kapcsolódva széles társadalmi réteget szólítson meg, olyan változatos programkínálattal, amely a bányász hagyományokat a különböző célcsoportok igényeinek megfelelően tudja felidézni. Az egész napos rendezvény célja, hogy mind a szakma, mind a nagyközönség számára olyan értékes és érdekes időtöltést kínáljon, amely nem csak felidézi, és ezáltal tovább is adja a bányászat örökségét, hanem egyúttal olyan, hosszabb távra is kiható tudást ad, amely a közösségi érzetet erősíti.

- Bányász hagyományok - hagyományörzés, átörökítés
- „mindent a kéznek” – (pl. 500 kg szén csillébe lapátolása)
- híd múlt és jelen között
- ismeretterjesztés
- ingyenesség (CSR) – a társadalmi felelősségvállalás okán
- civil szervezetek, önkéntesek és az intézmény együttműködése, annak jelentősége

Az alaphelyzet, vagy problémák összefüggésében a célcsoportok bemutatása

Célcsoportok:

1. Megyei bányászati kiállítóhelyek, tudományos körök, Országos Múzeum Baráti Kör Egyesület
2. Családok, baráti társaságok
3. hagyományőrök

Földrajzi (ország, régió, megye, járás, település) jellemzők szerint:

Magyarország, Közép-Dunántúli Régió, Tatabánya járás, Tatabánya település, volt bányász, bányász hagyományokat őrző környező települések bevonásával

Demográfiai (életkor, nem, etnikum, képzettség, családi állapot, élethelyzet) jellemzők szerint:

1. A vetélkedő kitétele volt, hogy a csapatban 18 éven felüli legyen (sörivás szívószállal, figyelmet és erőt igénylő feladatok végrehajtásához)
2. Javasolt volt 4 fős csapatok indulása a vetélkedő feladatai miatt (család, baráti társaság)
3. Ingyenes volt a rendezvény

Szociális (anyagi és társadalmi körülmények) jellemzők szerint: nem releváns

Hátrányos helyzet szerint: nem releváns

Pszichológiai (motivációk, attitűdök) jellemzők szerint: Közösségi élmény, összetartozás élménye, bányász hagyományokat tisztelőknak, követőknek

Céljaik, szükségleteik szerint: nem csak fizikai, hanem szellemi megmérettetés is volt

3. Tevékenységek:

A célok eléréséhez milyen tevékenységek megvalósítása volt szükséges?

1. A programok kidolgozása, és a forgatókönyv (időpontok, helyszínek, feladatok) pontos megfogalmazása, kapacitás felmérése.
2. A rendezvénnyel kapcsolatos együttműködők bevonása, potenciális támogatók felderítése, megszólítása, pályázat benyújtása a helyi önkormányzathoz.
3. A rendezvényhez szükséges eszközök beszerzése, a lebonyolításhoz szükséges emberállomány biztosítása és tájékoztatása a személyre szabott feladatokról, kollégák felkészítése.
4. Marketingkommunikáció (arculat kidolgozása, a rendezvényt bevezető PR tevékenység, online marketing, a rendezvényt követő PR tevékenység)
5. Terepbejárás, a rendezvényt megelőző tereprendezés, a technikai eszközök előkészítése, tesztelése.
6. Múzeumi tevékenységek: a rendezvény alatt a műtárgyvédelem biztosítása, tárlatvezetések.
7. A programokhoz szükséges technikai feltételek biztosítása, és azok felügyelete a rendezvény

alatt.

8. A konferencia résztvevőinek vendéglátása (catering).

9. Utómunkák: tereprendezés, a rendezvény értékelése az előzetesen megfogalmazott célok mentén, látogatói visszacsatolások és sajtómegjelenések nyomon követése, kielemezése.

A tevékenységek megvalósítását kik segítették? Civil szervezetek, a Tatabányai Múzeum Baráti Köre, OMBKE - Tatabányai Helyi Szervezete, munkatársak, magánemberek, önkéntesek.

A tevékenységeket milyen sorrendben, milyen ütemezéssel lehetett megvalósítani?

Mit? A program megvalósítása nagyjából 10 hónapot vett igénybe.

2016. szeptember – december: Annak megfogalmazása, mit szeretnének megvalósítani. Kialakult a program váza, helyszínbejárás történt a konkrét programok kidolgozását megelőzően.

Hogyan?

2017. január – április: a megfogalmazott programpontokhoz, feladatokhoz eszközigeny, technikai és emberi igények, kapacitás felmérése, saját lehetőségek összegyűjtése, majd konkretizálás, támogatók keresése, marketing kommunikáció és PR munka

Finomhangolás

2017. **május – június 3.:** az apró részletek a helyükre kerülnek, ez egy folyamat, ami kiforrja magát. Hogyan ültetjük át a tervet a gyakorlatba?

Lezárás

2017. június 3-15.: rendezvény utáni tereprendezés, visszajelzések - visszacsatolás a látogatók és segítők részéről, sajtófigyelés, köszönőlevelek

Voltak-e a kritikus pontok, helyzetek? Ezeket hogyan lehetett megoldani? El lehetett volna kerülni, s ha igen, milyen módon?

A résztvevők felelősségvállalási nyilatkozatot írtak alá.

Hiába készültek védőfelszereléssel, nem mindenki használta, ami veszélyes helyzeteket okozott. Többszöri figyelmeztetéssel sikerült a sérüléseket elkerülni.

Kritikus pont volt még az időjárás, és hogy a rendezvény időpontja a fesztiválok és szabadtéri rendezvények időszakának kezdetére esik, ami negatív irányba is vihette volna az érdeklődők létszámát.

Melyek voltak a sikeres elemek? Milyen tényezők járultak hozzá a sikerhez?

- A kreatívan megfogalmazott és megvalósított, elsősorban felnőtteknek szóló játékos kihívások.

- Tudományos háttérre épített populáris programelemek
- Jó együttműködés, „mindenkit abban használunk, amiben jó”.
- Jó felkészülés és felkészítés.
- Megfelelő anyagi háttér.
- Időben kezdték a szervezést, volt idő az előkészítésre.
- Jó PR- és marketingtevékenység – az M1 élő bejelentkezéssel közvetített a rendezvényről

Voltak-e pénzügyi/gazdasági vonatkozásai (pl. pályázati támogatás, mecenatúra, ennek összege, mik az ezzel kapcsolatos tapasztalatok)

- A Jó szerencsét! Emlékév pályázata
- Carbonex Kft. – olyan lengyel feketeszénnel segítette a rendezvényt, ami keménysége okán nem porladt szét, kiállta a verseny során a sok csillébe lapátolást, majd kiöntést
- ÉDV Zrt. - Vízmű Üzem – palackozott ásványvízzel
- OMBKE - alapanyaggal a vetélkedőkhöz, valamint szakmai háttérrel

Tapasztalat: fontos a pontos és folyamatos tájékoztatás, a kommunikáció, és a jó forgatókönyv

A célcsoport, a résztvevők véleménye a Jó gyakorlattal kapcsolatban

Az egyik csapatkapitány írta emailben: *Még egyszer köszönjük a nagyon ötletes és jól sikerült rendezvényt. Jó szerencsét!*

Ezt pedig az egyik önkéntes írta: *Kitűnő volt a szervezés, csak egy kis tanácsot adnék arra vonatkozóan, hogy mit lehetne még finomítani a tájékoztatáson. A papíron kitűnően fel voltak tüntetve az állomások, csak a nevük hiányzott, mert többször odajöttek hozzám a versenyzők, hogy melyik állomás hol található, mert nehezen igazodtak ki a térképen.*

4. Eredmények:

Számszerű eredmények

Ahhoz képest, hogy ez egy első rendezvény volt, nagy érdeklődésre tartott számot. A rendezvényen összesen 2-300 fő vett részt.

Mely célokat sikerült elérni? Milyen eredménnyel és milyen hatásokkal sikerült elérni a célokat?

Valamennyi programpontot sikerült megvalósítani, a rendezvény a vártnál látogatottabb volt. Az eredeti cél, amely szerint széles társadalmi réteget szólítson meg olyan változatos programkínálattal, amely a bányász hagyományokat a különböző célcsoportok igényeinek megfelelően tudja felidézni, maximálisan teljesült.

Hatások:

Milyen hatás tapasztalható a célcsoport(ok)nál?

Megnőtt az igény a folytatásra. Fontos volt a hosszú távú imázsépítés szempontjából a több regionális és országos pozitív médiamegjelenés. A Skanzen Nap visszatérő látogatóvá tette a résztvevőket, és ezzel nyitottabbá és érdeklődőbbé a bányász hagyományok iránt.

Milyen hatás tapasztalható a megvalósításban résztvevő település(ek) közösségében?

Kohézió, a csapatok összekovácsolódása, identitás erősítése, hagyományok megőrzése, közösséghez tartozás tudatának erősítése, ismeretterjesztés.

Milyen hatás tapasztalható a megvalósító szervezetnél/intézménynél?

Új oldalát mutatták be a bányász hagyományokkal kapcsolatos ismeretek átvitelének, ezzel együtt a múzeum munkatársai is új dolgokat ismerhettek meg a bányászat területén, önmagukat is kipróbálhatták az új dolgokban, valamint az új módszereket a szakmai munkatársak is beépíthetik a saját projektjeikbe. Hosszú távú hatás, hogy a Skanzen Napokat a múzeum figyelembe veszi a rendezvények stratégiai tervezésénél.

Milyen hatás tapasztalható a megvalósító résztvevőknél, együttműködő partnereknél?

Lelkesedés, csapatkohézió. Megfogalmazódott a rendezvény-típus szükségessége, ezzel együtt a folytatás igénye.

6. Adaptációs szempontok, javaslatok:

Mit érdemes, ajánlott végiggondolnia a tevékenységet, módszert adaptálni kívánó szervezetnek, intézménynek?

A Skanzen Nap helyspecifikusan a bányász hagyományokra épít. A programot adaptáló szervezetnek saját településének, járásának, régiójának hagyományához kell igazodnia a tervezés és megvalósítás során. Mivel tudnak azonosulni a helybéliek, miben, mitől érzik jól magukat, mik az igényeik, mi az, ami náluk támogatásban részesülne. Összeegyeztethető legyen az identitásukkal. A lehetőségeiket és erősségeiket fontos felmérni, keressék az egyediséget. Jól kell felmérni anyagi és egyéb lehetőségeket, kapacitásokat.

Hogyan, milyen lépések mentén érdemes, ajánlott megkezdeni a megvalósítást, azaz az adaptációs folyamatot?

- Egy „jó” hagyomány megtalálása (élő, vagy halódó, feledésbe merülő, de megújításra érdemes)
- Igény, lehetőség és kapacitás, valamint a támogatottság felmérése
- tervezés (fogyaszthatóvá tétel)
- forgatókönyv írása, programterv
- szponzorok és támogatók bevonása

Mik azok a lépések, amelyek a tapasztalatok alapján kihagyhatatlannak tűnnek, azaz a sikeresség kulcsainak tekinthetők?

Nincs kihagyható lépés, mert a lépések egymásra épülnek. Kihagyhatatlan lépések: Összefogás, szakmai és társadalmi, intézményi és gazdasági hátterek, a támogatottság megszerzése, lobbizás.

Kihez (szervezet, intézmény, szakember) érdemes, ajánlott szakmai javaslatot abban az esetben, ha megakadást érzékel a megvalósító, adaptáló szervezet.

Témában jártas és hiteles, szakmai szervezethez, amely elkötelezett a téma iránt. De szívesen segítenek a Skanzen Napok programgazdái is elakadás esetén.

7.Összefoglaló

Az eset/projekt/tevékenység tanulsága

Ha játékosan mutatunk be egy nehezebben megfogható témát, a tudásanyag befogadásához az élményszerű tanulás a leghatékonyabb. Informális tanulással elsajátíthatók nehezebb ismeretanyagok is. A legjobb és legsikeresebb programokat összefogással lehet és érdemes megvalósítani.

Az eset/projekt/tevékenység egyéb hozadéka

A szervezés ideje alatt sok új szakmai és emberi kapcsolat jött létre. Gyarapszik az egyéni tudás is, és csiszolódik a szervezői gyakorlat. A programmal színesedett a múzeum és a skanzen programkínálata. A skanzent és a munkatársakat egy másik oldalukról is megismerhették.

Továbbélés, fenntartás

A látogatói érdeklődés nagy volt, emiatt jövőre is tervezik a rendezvényt, mint családi napot. Ehhez jó alapul szolgálnak az idei rendezvény tanulságai és tapasztalatai. Törekcszenek az anyagi forrásokat pályázatokból biztosítani, hogy továbbra is ingyenes és sikeres eseménye legyen a skanzennek és a városnak.